

DE EUROPESE TOEZICHTHOUDER VOOR GEGEVENSBESCHERMING

Samenvatting van het advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 515/97 van de Raad betreffende de wederzijdse bijstand tussen de administratieve autoriteiten van de lidstaten en de samenwerking tussen deze autoriteiten en de Commissie met het oog op de juiste toepassing van de douane- en landbouwvoorschriften

(De volledige tekst van dit advies is in het EN, FR en DE beschikbaar op de EDPS-website, www.edps.europa.eu)

(2014/C 219/11)

1. INLEIDING

1.1. Raadpleging van de EDPS

1. Op 25 november 2013 heeft de Commissie een voorstel goedgekeurd voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁾ tot wijziging van Verordening (EG) nr. 515/97 van de Raad van 13 maart 1997 betreffende de wederzijdse bijstand tussen de administratieve autoriteiten van de lidstaten en de samenwerking tussen deze autoriteiten en de Commissie met het oog op het verzekeren van de juiste toepassing van de douane- en landbouwvoorschriften, zoals op 9 juli 2008 gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 766/2008⁽²⁾. Het voorstel werd op 29 november 2013 voor raadpleging naar de EDPS verstuurd.

2. Voordat het voorstel werd goedgekeurd, werd de EDPS in de gelegenheid gesteld de Commissie te voorzien van informele opmerkingen. Er werd met een aantal van deze opmerkingen rekening gehouden. Dientengevolge werden de waarborgen voor gegevensbescherming in het voorstel aangescherpt.

1.2. Achtergrond en doelstellingen van het voorstel

3. Het voorstel wijzigt een van de belangrijkste rechtsinstrumenten om maatregelen te nemen tegen inbreuken op de douanewetgeving. Bij de bestrijding van inbreuken op de douanewetgeving van de Unie wordt op uitgebreide schaal informatie — waaronder persoonsgegevens — uitgewisseld in het kader van de samenwerking tussen bevoegde instanties in de lidstaten en tussen die lidstaten en de Commissie.

4. Het voorstel strekt er toe de wetshandhaving en de samenwerking op dit gebied van het EU-recht doeltreffender te maken. Met betrekking tot het volgen van goederen voorziet het in nieuwe verplichtingen voor vervoerders om de Commissie te voorzien van informatie over de bewegingen van containers (de zogenoemde Container Status Messages — CSM's); tevens beoogt het voorstel het stroomlijnen van de regels omtrent het organiseren van de centrale database van in-, uit- en doorvoergegevens teneinde de analyse van de goederenstromen te verbeteren.

5. Daarnaast wordt het voor de Commissie mogelijk gemaakt om van de privésector rechtstreeks bewijsstukken voor in- en uitvoeraangiften te verkrijgen, met als uitdrukkelijk doel om de OLAF-onderzoeken te versnellen.

6. Daarenboven beoogt het voorstel een vereenvoudiging en harmonisatie van de regels voor toezicht op de gegevensbescherming die gelden voor de verschillende databases die krachtens de verordening worden aangelegd. Er wordt een maximale bewaartermijn ingevoerd voor gegevens die worden opgeslagen in het douane-informatiesysteem („DIS”)⁽³⁾ en in de andere databases.

⁽¹⁾ COM(2013)796 final, hierna „het voorstel” genoemd.

⁽²⁾ Verordening (EG) nr. 515/97 van de Raad van 13 maart 1997 betreffende de wederzijdse bijstand tussen de administratieve autoriteiten van de lidstaten en de samenwerking tussen deze autoriteiten en de Commissie met het oog op de juiste toepassing van de douane- en landbouwvoorschriften, zoals op 9 juli 2008 gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 766/2008 (PB L 82 van 22.3.1997, blz. 1). Hierna „de verordening” genoemd.

⁽³⁾ Het doel van het DIS is om bevoegde nationale instanties en de Commissie (de „DIS-partners”) te ondersteunen bij het voorkomen, het onderzoeken en het vervolgen van activiteiten die strijdig zijn met de douane- en landbouwvoorschriften. Daartoe kunnen DIS-partners waarschuwingen in het systeem invoeren en zo andere CIS-partners verzoeken bepaalde maatregelen te treffen, waaronder meer in het bijzonder: observatie en rapportage, onopvallend toezicht, specifieke controles en operationele analyses. Deze waarschuwingen kunnen betrekking hebben op grondstoffen, vervoermiddelen, ondernemingen en personen.

7. Voor alle duidelijkheid: onder de verordening vallen de volgende databases en bestanden:

- Het „Europees Gegevensbestand” — artikel 18 bis,
- Het „CSM-bestand” — artikelen 18 quater, 18 quinquies en 18 sexies,
- Het „in-, uit- en doorvoerbestand” — artikel 18 octies,
- De DIS-database — artikelen 23 tot en met 41,
- De FIDE-database — artikelen 41 bis tot en met 41 quinquies.

3. CONCLUSIES

66. De EDPS is verheugd over de wijzigingen die de Commissie in het voorstel heeft aangebracht om het beter in overeenstemming te brengen met de relevante wetgeving inzake gegevensbescherming. Er moet echter opgemerkt worden dat het voorstel ook enkele tamelijk ernstige tekortkomingen bevat die moeten worden weg-gewerkt alvorens het definitief wordt vastgesteld.

67. De EDPS wenst te benadrukken dat de Commissie een meer alomvattende benadering van de wetgeving inzake wederzijdse bijstand op douanegebied had dienen te volgen om deze in overeenstemming te brengen met de wijzigingen die zijn voortgevloeid uit het Verdrag van Lissabon, met name door te besluiten om de tweeledige rechtsgrondslag (een verordening en een besluit) te vervangen door één enkel instrument dat uitsluitend op het VWEU is gebaseerd, om de rechtszekerheid en een naadloze regeling voor gegevensbescherming te waarborgen.

68. Om bovengenoemde redenen zou de EDPS in ieder geval willen aanbevelen om:

- een nieuw model in te voeren voor het toezicht op alle databases waarin persoonsgegevens worden verwerkt en die zijn aangelegd op grond van de verordening en het voorstel (te weten het DIS — met inbegrip van FIDE —, het Europees gegevensbestand en het in-, uit- en doorvoerbestand). Een dergelijk model zou moeten worden gebaseerd op gecoördineerd toezicht met een drielagenstructuur: gegevensbeschermingsautoriteiten op nationaal niveau, de EDPS op centraal niveau en coördinatie tussen deze twee;
- de EDPS aan te stellen als secretariaat voor de coördinatie van het toezicht krachtens zowel het besluit als de verordening;
- in de tekst van het voorstel een algemene bepaling op te nemen om te verduidelijken dat Verordening (EG) nr. 45/2001 van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens door instellingen van de Unie en dat de nationale uitvoeringswetgeving voor Richtlijn 95/46/EG van toepassing is op de gegevensverwerking door de relevante bevoegde instanties in de verschillende lidstaten;
- diverse versnipperde bepalingen te vervangen door uniforme bepalingen waarin voor elke database het volgende wordt vastgelegd: i) de rol van de Commissie als verantwoordelijke voor de gegevensverwerking of als mogelijks gezamenlijke verantwoordelijke voor de gegevensverwerking, samen met de relevante bevoegde nationale instanties; ii) indien nodig met het oog op de duidelijkheid: de toezichhoudende rol van de EDPS wanneer de Commissie de verantwoordelijke voor de gegevensverwerking is, in tegenstelling tot gevallen waarin verwerking plaatsvindt onder toezicht van nationale gegevensbeschermingsautoriteiten; iii) de technische maatregelen die de Commissie moet treffen om een veilige verwerking te waarborgen (wellicht kunnen de specifieke maatregelen in een gedelegeerde handeling worden opgenomen om bij actualisering meer flexibiliteit mogelijk te maken), en iv) de noodzaak van voorafgaande controle door de EDPS krachtens artikel 27 van Verordening (EG) nr. 45/2001;
- de nieuw ingevoerde bewaartermijnen te heroverwegen na een evaluatie van de noodzaak van de termijn voor elk specifiek geval; bovendien de bepalingen over het anonimiseren van gegevens zodanig te wijzigen dat het wissen van de gegevens verplicht wordt gesteld;
- met betrekking tot de CSM-database in het voorstel een uitputtende lijst op te nemen van gegevens die toegevoegd moeten worden. Als alternatief zou de tekst van het voorstel uitdrukkelijk moeten voorzien in een verbod om persoonsgegevens in de desbetreffende database op te nemen.

Gedaan te Brussel, 11 maart 2014.

Peter HUSTINX

Europees toezichthouder voor gegevensbescherming